

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
1. วิธีดำเนินการวิจัย
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครู ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครู ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู จาก 203 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 แยกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 203 คน และ ครู จำนวน 2,396 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,599 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มจากประชากรแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสถานภาพ และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ เครจซี และ มอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 464 คน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่อง ไมโครคอมพิวเตอร์เพื่อแปลผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่แล้วคิดเป็นร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ทั้งโดยรวม รายด้าน และรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู ทั้งโดยรวมและ รายด้าน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาก่อนมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการพัฒนากรณีไม่ผ่านการประเมินวิทยฐานะ และ ด้านการพัฒนาระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่ง

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา มีความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาก่อนมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการพัฒนากรณี

ไม่ผ่านการประเมินวิทยฐานะ และ ด้านการพัฒนาระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่ง และข้อที่ผู้บริหารมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คือ การจัดสรรงบประมาณพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของข้าราชการครู และการพัฒนาข้าราชการครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

1.2 ครูมีความความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาก่อนมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการพัฒนาระดับไม่ผ่านการประเมินวิทยฐานะ และ ด้านการพัฒนาระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่ง และข้อที่ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คือ การจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ การจัดสวัสดิการโดยคำนึงถึงความต้องการของข้าราชการครู การจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการตามตำแหน่ง และ การพัฒนาข้าราชการครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา พบว่า ระดับความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจสูงกว่าครู ทั้งโดยรวมและรายด้าน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาข้าราชการครูเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา ดังนั้นเพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคลากรให้เกิด

ความคล่องตัว อิสรภาพได้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จึงได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งในสังกัดให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร โดยการพัฒนาทั้งในด้านความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ ทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (กระทรวง ศึกษาธิการ. 2546 : 51) นอกจากนั้นแล้ว ในปีการศึกษา 2548 ที่ผ่านมามาตราสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ยังได้พัฒนาครูเพื่อให้มีความพร้อมในการประเมินเพื่อเข้าสู่วิทยฐานะชำนาญการ ซึ่งสถานศึกษาต่าง ๆ ได้จัดกิจกรรมพัฒนาครูที่หลากหลาย เช่น การพาไปศึกษาดูงาน การเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องต่าง ๆ มาบรรยายให้ความรู้ และฝึกปฏิบัติไปพร้อมกัน ซึ่งจากกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาบุคลากรที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้ส่งผลให้ระดับความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิตติพงษ์ อุทาทิพย์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่องความพึงพอใจในการบริหารงานบุคลากรของครูผู้สอนและผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีความพึงพอใจในการบริหารงานบุคลากร ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ อยู่ในระดับมาก

1.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ครูมีระดับความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษามากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาก่อนมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ก่อนการปฏิบัติหน้าที่นั้นครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และภาระงานที่จะต้องปฏิบัติ ดังนั้นการพัฒนาก่อนมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากการสถานศึกษา หรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดัง ๆ ได้จัดให้มีการปฐมนิเทศและอบรมเพื่อพัฒนาข้าราชการครูทุกคนที่บรรจุเข้ารับราชการใหม่ทั้งนี้เพื่อจะให้ข้าราชการครูที่บรรจุใหม่นั้นมีความรู้ความเข้าใจ ในระเบียบปฏิบัติ และภาระงาน มาตรฐานคุณภาพงาน มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ และเกณฑ์การประเมินผลงาน ตลอดจนการมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ ความสนใจ และ

ความสามารถของบุคลากรเพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ

1.2 ด้านที่ครูมีระดับความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษาน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการเลื่อนตำแหน่งของข้าราชการครู เช่น จากครู เข้าสู่วิทยฐานะ ครูชำนาญการ นั้นส่วนใหญ่แล้วการดำเนินการนั้นเป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่จะต้องมีการปรับปรุง พัฒนาตนเอง และเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ โดยผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะให้คำแนะนำ ช่วยเหลือบางอย่าง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างก่อนการปฏิบัติงาน กับก่อนเลื่อนตำแหน่งนั้น พบว่า การพัฒนาก่อนการปฏิบัติงานทำได้ดีและครอบคลุมมากกว่า ส่วนการพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่งนั้นผู้บริหารสถานศึกษาบางคนก็ดำเนินการตามปกติ บางคนก็ไม่ดำเนินการอะไรเลย ถือว่าเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องหาทางพัฒนาตนเอง ซึ่งจากเหตุผลที่กล่าวมา ทำให้ครูมีความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษาด้านการพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่งน้อยกว่าด้านอื่น ๆ

1.3 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ ครูและผู้บริหารมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ การพัฒนาข้าราชการครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้น จะต้องใช้งบประมาณในการลงทุนสูงมาก คือ โรงเรียนจะต้องมีเครื่องคอมพิวเตอร์ และมีห้องเรียนคอมพิวเตอร์ นอกจากนั้นแล้วครูจะต้องเข้าอบรมเพื่อฝึกฝนการจัดทำบทเรียนคอมพิวเตอร์ ซึ่งถ้าครูคนไหนไม่มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ก็คงเป็นเรื่องยากที่จะจัดทำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้ ซึ่งจากเหตุผลที่กล่าวมาจะเห็นว่า การพัฒนาข้าราชการครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้นมีความยุ่งยาก ดังนั้นผู้บริหารจึงไม่ค่อยดำเนินการพัฒนาเท่าที่ควร จึงทำให้ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับที่น้อยกว่าเรื่องอื่น ๆ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษาสูงกว่าครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษาซึ่งจะต้องคิดหาวิธีการ และดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดอบรม ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อเป็นการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และฝึกทักษะปฏิบัติให้ข้าราชการครูในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะมีมุมมองต่อการพัฒนาข้าราชการครูในลักษณะของกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นทำให้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากสูงกว่าครู ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับรู้และได้ปฏิบัติตามกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดขึ้น ซึ่งแต่ละสถานศึกษาย่อมไม่เหมือนกัน ข้าราชการครูส่วนใหญ่อาจมองในลักษณะของคุณภาพของกิจกรรมที่ได้รับจากการพัฒนา ซึ่งทำให้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่น ๆ เพราะบางกิจกรรมที่จัดให้อาจจะถูกใจผู้บริหารสถานศึกษาแต่ไม่ถูกใจครู ดังนั้นจากเหตุผลต่าง ๆ ที่กล่าวมา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษาสูงกว่าครู ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิตติพงษ์ อุทาทิพย์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการบริหารงานบุคลากรของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน มีความพึงพอใจในการบริหารงานบุคลากร โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษาด้านการพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่งในประเด็นการจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการตามตำแหน่ง อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารควรนำข้อมูลดังกล่าวไปวางแผนพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษาโดยการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถมาให้ความรู้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษาด้านการพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่งในประเด็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารควรจัดอบรมให้ความรู้และจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนอย่างแท้จริง

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ครูมีความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษามากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรนำข้อมูลดังกล่าวไปปรับปรุงวิธีการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสนองความต้องการของข้าราชการครูให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครู
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้วิธี
เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ และสังเกตพฤติกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก
และสอดคล้องกับความเป็นจริง

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาข้าราชการครูเข้าสู่วิทยฐานะ เพื่อตอบ
ข้อสงสัยที่ว่า ทำไมครูมีความพึงพอใจในการพัฒนาข้าราชการครูอยู่ในระดับมาก แต่ผ่าน
เกณฑ์การประเมินเข้าสู่วิทยฐานะชำนาญการพิเศษจำนวนน้อย

2.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความพึงพอใจ
ในการพัฒนาข้าราชการครูแตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY